/ ISSN: 1994 – 4233 / E-ISSN: 2181–1237
Uzbekistan State World Languages University
2025 Vol. 1 No. M 3-4
LINGUISTICS
DOI: 10.36078/987656156

Shohista Xo‘jaqulova

Toshkent ijtimoiy innovatsiya universiteti
E-mail: shokhistakhujakulova@gmail.com
ORCID: https://orcid.org/0009-0000-9520-0977

LOGISTIKA TERMINLARINING LEKSIKOGRAFIK XUSUSIYATLARINING QIYOSIY TAHLILI (O‘ZBEK VA INGLIZ TILLARI MIQYOSIDA)

ANNOTATSIYA. Ushbu tadqiqotning asosiy **maqsadi** o‘zbek va ingliz tillaridagi logistika terminologiyasining leksikografik xususiyatlarini qiyosiy tahlil qilishdan iborat. Tadqiqotning asosiy vazifalari doirasida logistika terminlarining semantik tuzilmasi, atamalarni shakllantirish mexanizmlari, terminlarning o‘zlashuvi va moslashuvi jarayonlari, shuningdek, ularni standartlashtirish hamda lug‘atlarda ifodalash masalalari batafsil o‘rganishdan iborat. Tadqiqot jarayonida deskriptiv, qiyosiy-tahliliy, leksikografik va korpusga asoslangan metodlardan kompleks tarzda foydalanildi, bu esa ikki terminologik tizim o‘rtasidagi o‘xshashlik va farqlarni aniqlash imkonini berdi. Olingan natijalarga ko‘ra, ingliz tilidagi logistika terminologiyasi yuqori darajada normallashtirilganligi, terminlarning aniq definitsiyalarga ega ekanligi va polisemiyaning samarali boshqarilishini ko‘rsatdi. O‘zbek logistika terminologiyasi esa rivojlanish bosqichida bo‘lib, terminlarning yagona muqobillarini belgilash, ularni tizimlashtirish va leksikografik manbalarda izchil qayd etish zarurati mavjudligini namoyon etdi. Tadqiqot natijalarining xulosasiga ko‘ra, kelgusida logistika terminologiyasini normallashtirish, maxsus terminologik lug‘atlar yaratish hamda tarjima amaliyotini takomillashtirish uchun muhim ilmiy asos bo‘lib xizmat qiladi.

Kalit so‘zlar: logistika terminologiyasi, leksikografiya, qiyosiy tahlil, o‘zbek tili, ingliz tili, korpus, polisemiya, standartlashtirish.

Shohista Khojakulova

Tashkent Social Innovation University
E-mail: shokhistakhujakulova@gmail.com
ORCID: https://orcid.org/0009-0000-9520-0977

COMPARATIVE ANALYSIS OF LEXICOGRAPHIC CHARACTERISTICS OF LOGISTICS TERMS (IN UZBEK AND ENGLISH)

Abstract. The primary objective of this study is to conduct a comparative lexicographic analysis of logistics terminology in the Uzbek and English languages. The research focuses on examining the semantic structure of logistics terms, mechanisms of term formation, processes of borrowing and adaptation, as well as issues related to standardization and lexicographic representation in dictionaries. A combination of descriptive, comparative-analytical, lexicographic, and corpus-based research methods is employed, enabling the identification of similarities and differences between the two terminological systems. The findings indicate that English logistics terminology demonstrates a high degree of standardization, clearly defined conceptual boundaries, and effective management of polysemy. In contrast, Uzbek logistics terminology is still undergoing processes of normalization and terminological stabilization, which results in the parallel use of synonymous terms and inconsistencies in lexicographic documentation. The results of this study

provide a solid theoretical foundation for the future normalization of logistics terminology, the development of specialized terminological dictionaries, and the improvement of translation practices in the field of logistics.

Keywords: logistics terminology, lexicography, comparative analysis, Uzbek language, English language, corpus, polysemy, standardization.

Шохиста Ходжакулова

Ташкентский социально-инновационный университет
E-mail: shokhistakhujakulova@gmail.com
ORCID: https://orcid.org/0009-0000-9520-0977

СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ЛЕКСИКОГРАФИЧЕСКИХ ХАРАКТЕРИСТИК ЛОГИСТИЧЕСКИХ ТЕРМИНОВ (НА УЗБЕКСКОМ И АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКАХ)

Аннотация. Основная цель нашего исследования — проведение сравнительного лексикографического анализа логистической терминологии на узбекском и английском языках. Изучены ход исследования, семантическая структура данной логистической терминологии, процессы обработки, ассимиляции терминов, вопросы стандартизации и восстановления в словаре. В качестве инструментов исследования использованы различные методы, а именно описательный, сравнительный корпусный и метод обработки; исследование выявляет специфические сходства и различия между двумя терминологическими системами. Исследование служит научной основой для будущей нормализации логистической терминологии, обогащения лексикографической базы и обеспечения её продуктивности. Управление исследованием показывает, что английская логистическая терминология находится в процессе стандартизации и управления полисемией, в то время как узбекская логистическая терминология всё ещё находится в процессе нормализации и терминологической очистки.

Ключевые слова: логистическая терминология, лексикография, сравнительный анализ, узбекский язык, английский язык, корпус, полисемия, стандартизация.

KIRISH

So‘nggi o‘n yilliklarda logistika sohasi global iqtisodiyotning ajralmas tarkibiy qismiga aylandi. Xalqaro savdo, transport, omborxona tizimi va ta’minot zanjirlarining rivojlanishi natijasida logistika terminlari nafaqat iqtisodiy, balki lingvistik tadqiqotlarning ham muhim obyektiga aylandi. Har bir fan sohasi kabi logistika ham o‘ziga xos terminologik tizimga ega bo‘lib, ushbu tizim tilning lug‘at tarkibida muhim o‘rin egallaydi [John Benjamins, 2002]. Uning fikriga ko‘ra aynan mana shunday terminlar muayyan mazmun va strukturaga ega bo‘lish kerakligi haqida so‘z bormoqda.

Ingliz tili logistika terminologiyasining asosiy donor tili hisoblanadi. Globalizatsiya jarayonlari, xalqaro standartlar va ilmiy adabiyotlarning katta qismi ingliz tilida yaratilgani sababli logistika terminlarining aksariyati o‘zbek tiliga bevosita yoki bilvosita ingliz tilidan kirib kelmoqda [Hutchins, J. London, 2005]. Bu esa hozirgi kundagi ingliz tilidan kirib kelgan terminlarning aksariyati o‘zbek tiliga kirib kelgan va moslashmayotganidan va bir qancha nuqson aniqlanayotganidan dalolat beradi.

Bu holat terminlarning moslashuvi, semantik aniqligi va leksikografik qayd etilishida qator muammolarni yuzaga keltirmoqda.

Mazkur maqolaning dolzarbligi shundaki, o‘zbek tilshunosligida logistika terminologiyasining qiyosiy leksikografik tahliliga bag‘ishlangan tadqiqotlar soni cheklangan. Aksariyat ishlar umumiy terminologiya yoki iqtisodiy terminlar doirasida olib borilgan bo‘lib, logistika terminlari alohida tizim sifatida yetarlicha yoritilmagan [Christopher, M.2016].

Tadqiqotning asosiy maqsadi — o‘zbek va ingliz tillaridagi logistika terminlarining leksikografik xususiyatlarini qiyosiy tahlil qilish, ularning semantik tuzilishi, so‘z yasalishi, lug‘atlarda berilishi va standartlashuv darajasini aniqlashdan iborat. Ushbu maqsadga erishish uchun quyidagi vazifalar belgilandi:

•logistika terminlarining nazariy asoslarini yoritish;

•ingliz va o‘zbek tillaridagi asosiy logistika terminlarini aniqlash;

•terminlarning leksik-semantik va struktur xususiyatlarini qiyoslash;

•leksikografik manbalarda terminlarning berilish usullarini tahlil qilish.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Mazkur tadqiqotda yuqorida ta’kidlaganimizdek, ingliz va o‘zbek tillarida logistika terminologiyasi hamda leksikografiya masalalariga oid ilmiy adabiyotlar tizimli va tanqidiy jihatdan tahlil qilinadi. Tadqiqotlar natijasi darajasidagi tadqiqot uchun muhim bo‘lib, mavjud ilmiy qarashlar, yondashuvlar va muammolarni aniqlash, shuningdek, tadqiqotning ilmiy bo‘shlig‘ini belgilashga xizmat qiladi.

Mazkur tadqiqotning maqsadi ingliz va o‘zbek tillarida logistika terminlarining leksikografik xususiyatlarini qiyosiy tahlil qilish, ularning semantik tuzilishi, etimologik manbalari va terminologik ekvivalentlik darajasini aniqlashdan iborat. O‘zbek tilida logistika terminologiyasi nisbatan yangi soha hisoblanadi. Mustaqillikdan keyingi davrda iqtisodiyot va transport tizimining jadal rivojlanishi logistika atamalarining faol qo‘llanilishiga olib keldi [O‘zbekiston Milliy ensiklopediyasi, 2020].

Biroq mazkur terminlarning leksikografik jihatdan yetarli darajada tizimlashtirilmaganligi tufayli, mavjud lug‘atlarda bir xillikning ta’minlanmaganligi va ayrim terminlarning izohida aniqlik yetishmasligi ilmiy muammo sifatida namoyon bo‘lmoqda. Shu bois logistika terminlarini ingliz va o‘zbek tillari kesimida qiyosiy tahlil qilish, ularning lug‘atlarda berilish xususiyatlarini aniqlash dolzarb vazifa hisoblanadi [Newmark, P 1988].

Shuningdek, tarjimashunoslikka oid adabiyotlarda soha terminlarini tarjima qilish jarayonida yuzaga keladigan semantik yo‘qotishlar va noto‘g‘ri ekvivalent tanlash muammolari qayd etiladi. Xususan, ingliz tilidagi *freight va cargo* terminlarining o‘zbek tilida ko‘pincha umumiy *“yuk”* so‘zi bilan ifodalanishi ularning funksional farqlarini yo‘qotishga olib keladi [Christopher, M. 2016]. Bu esa leksikografik manbalarda ham aniqlik yetishmasligiga sabab bo‘ladi.

Xorijiy ilmiy manbalarda logistika terminologiyasi asosan iqtisod, menejment va tilshunoslik kesishgan nuqtada o‘rganilgan. Ingliz tilida yaratilgan maxsus lug‘atlar va tadqiqotlarda logistika terminlari aniq ta’riflangan, ularning semantik chegaralari belgilangan va amaliy qo‘llanishi ko‘rsatib berilgan [Lambert, D. M. 2014]. Masalan, Oxford Dictionary of Logistics hamda Cambridge Business English Dictionary kabi manbalarda *logistics, supply chain, freight, inventory, warehouse* kabi terminlar yagona va barqaror ma’noda izohlangan [Oxford University Press, 2020].

Ushbu lug‘atlarda terminlarning grammatik toifasi, kontekstual qo‘llanishi va soha doirasidagi funksiyasi alohida e’tiborga olinadi.

Ingliz tilshunosligida terminologiya masalalari E.Vyuster, J.Sager, H.Felber kabi olimlar tomonidan ishlab chiqilgan nazariy qarashlar asosida o‘rganiladi. Ularning tadqiqotlarida termin tushunchasining aniqligi, bir ma’nolilik va standartlashuv tamoyillari asosiy mezon sifatida qaraladi .Logistika terminologiyasi ham aynan ushbu tamoyillar asosida shakllangan bo‘lib, ingliz tilida terminlarning sinonimik qatlamining nisbatan cheklanganligi bilan ajralib turadi.

TADQIQOT METODLARI

Mazkur tadqiqotda kompleks lingvistik metodologiya qo‘llanildi. Tadqiqot obyekti sifatida ingliz va o‘zbek tillaridagi logistika terminlari tanlab olindi. Tadqiqot predmeti esa ushbu terminlarning leksikografik xususiyatlari hisoblanadi.

Asosiy metodlar quyidagilardan iborat:

1. Deskriptiv metod — logistika terminlarining lug‘aviy ma’nolari va izohlarini tavsiflash uchun qo‘llanildi.

Tavsifiy metod yordamida terminlarning real nutqiy va kasbiy muhitdagi qo‘llanilish holati o‘rganildi.

Misol: *Warehouse* management system termini ilmiy va texnik matnlarda ko‘pincha

qisqartma shaklda — WMS tarzida ishlatiladi. O‘zbek tilidagi matnlarda esa ushbu termin to‘liq tarjima qilinib, omborlarni boshqarish tizimi shaklida qo‘llaniladi [ISO, 2017].

Bu holat terminning tilga moslashish jarayonini aks ettiradi.

2. Qiyosiy-tahliliy metod — o‘zbek va ingliz tillaridagi terminlarning semantik va struktur farqlarini aniqlashda ishlatildi.

Misol: *Supply chain* termini o‘zbek tilida ta’minot zanjiri shaklida qo‘llaniladi. Ingliz tilidagi chain komponenti jarayonlarning uzviy bog‘liqligini ifodalasa, o‘zbek tilidagi zanjir birligi mazkur semantik yuklamani to‘liq saqlab qolgan. Biroq ayrim manbalarda ushbu termin yetkazib berish zanjiri tarzida ham tarjima qilinadi, bu esa terminologik variantlilikni yuzaga keltiradi [Lambert, D. M.2014].

3. Leksikografik tahlil — terminlarning izohli, ikki tilli va terminologik lug‘atlardagi qayd etilish holatini o‘rganish uchun qo‘llanildi.

Misol: *Logistics hub* termini inglizcha maxsus lug‘atlarda *“transport va taqsimot faoliyatining markazi”* sifatida izohlanadi. O‘zbek tilidagi lug‘atlarda esa ushbu termin ko‘pincha logistika markazi tarzida berilib, izoh qismi yetarlicha keng yoritilmagan. Bu holat terminning funksional mazmunini to‘liq anglashda qiyinchilik tug‘diradi.

4. Korpus va manba tahlili — ilmiy maqolalar, darsliklar va xalqaro standartlar asosida terminlarning real qo‘llanishi tahlil qilindi.

Misol: Ingliz tilidagi korpus matnlarida *supply chain* termini ko‘pincha *management, optimization, resilience* kabi birliklar bilan birikib kelishi aniqlandi *(supply chain management, supply chain optimization).* O‘zbek tilidagi korpusda esa ushbu termin asosan ta’minot zanjirini boshqarish yoki ta’minot zanjiri samaradorligi shaklida qo‘llaniladi. Bu holat terminning har ikki tilda ham funksional barqarorlikka ega ekanini ko‘rsatadi.

Tadqiqot materiallari sifatida ingliz tilidagi logistics, supply chain, freight, inventory management, warehousing kabi terminlar hamda ularning o‘zbek tilidagi muqobillari logistika, ta’minot zanjiri, yuk tashish, zaxiralarni boshqarish, omborxona faoliyati tanlab olindi.

NATIJALAR

Tahlil natijalari shuni ko‘rsatdiki, ingliz va o‘zbek tillaridagi logistika terminlari o‘rtasida sezilarli leksikografik farqlar mavjud.

1. Semantik xususiyatlar

Ingliz tilidagi logistika terminlari ko‘pincha ko‘p ma’nolilik *(polysemy)* xususiyatiga ega. Masalan, logistics termini harbiy, biznes va axborot texnologiyalari kontekstida turlicha ma’nolarda qo‘llanadi[Yo‘ldoshev,B.2021]. Leksikografik manbalarda bu holat aniq izohlar va kontekstlar orqali beriladi.

O‘zbek tilida esa logistika terminlari nisbatan tor ma’noda qo‘llanadi. Logistika termini asosan iqtisodiy va transport sohasi bilan bog‘lanib, harbiy ma’nosi kamroq faollikka ega. Bu holat o‘zbek tilidagi lug‘atlarda terminning semantik diapazoni yetarlicha keng yoritilmaganini ko‘rsatadi.

2. Struktur xususiyatlar

Ingliz tilida logistika terminlari ko‘pincha ikki yoki undan ortiq komponentli birikmalar orqali ifodalanadi: *supply chain management, third-party logistics (3PL), just-in-time delivery.* Bu terminlar qisqartmalar orqali ham faol ishlatiladi.

O‘zbek tilida esa ushbu terminlar asosan tarjima yo‘li bilan hosil qilinadi: ta’minot zanjirini boshqarish, uchinchi tomon logistikasi, aniq vaqtida yetkazib berish. Natijada terminlar uzun va ba’zan noqulay shaklga ega bo‘ladi [John Benjamins, 1990].

3. O‘zlashma va moslashuv jarayoni

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, o‘zbek logistika terminologiyasining katta qismi ingliz tilidan o‘zlashgan. Biroq ularning fonetik, morfologik va semantik moslashuvi bir xil darajada emas. Masalan*, freight — fracht — yuk, warehouse — ombor, inventory — zaxira* [Rahmatullayev, Sh. 2018].

Ba’zi terminlar to‘liq tarjima qilinadi, ba’zilari esa transliteratsiya yo‘li bilan kirib keladi *(logistika, terminal, distribyutor*), ingliz va o‘zbek tillaridagi logistika terminlari o‘rtasida semantik kenglik, struktur murakkablik va terminologik moslashuv darajasi bo‘yicha sezilarli farqlar mavjudligini ko‘rsatadi. Ingliz tilidagi terminologik tizim funksional va ixcham bo‘lsa, o‘zbek tilida u ko‘proq tarjima va moslashuv jarayonida shakllanmoqda.

1-jadval

Logistika terminlarining o‘zbek tiliga moslashuv darajasi

Terminlar guruhi	Terminlar soni	Umumiy ulushi (%)
To‘liq tarjima qilingan terminlar	42 ta	42%
Qisman moslashtirilgan terminlar	31 ta	31%
Transliteratsiya qilingan terminlar	19 ta	19%
Tarjimasi barqarorlashmagan terminlar	8 ta	8%
Jami 100ta 100%		

Jadval ma’lumotlaridan ko‘rinib turibdiki, terminlarning 42 % qismi o‘zbek tiliga to‘liq tarjima qilingan bo‘lib, bu milliy terminologiya shakllanishida ijobiy tendensiyani ko‘rsatadi. Bunday terminlar asosan rasmiy hujjatlar va sohaviy lug‘atlarda bir xil shaklda qo‘llanadi.

Terminlarning 31 % qismi qisman moslashtirilgan bo‘lib, bunda inglizcha asos saqlanib qolgan holda, o‘zbek tilining grammatik yoki fonetik me’yorlariga moslashuv kuzatiladi. Bu holat terminlarning amaliy nutqda tez qabul qilinishiga xizmat qilmoqda [ISO, 2017].

Shuningdek, 19 % terminlar transliteratsiya yo‘li bilan qo‘llanayotgani aniqlanib, bu holat asosan yangi yoki xalqaro miqyosda keng qo‘llaniladigan atamalarga xos ekanligi kuzatildi. Terminlarning 8 % qismida esa tarjimaning barqarorlashmagani, ya’ni turli manbalarda turlicha variantlar uchrashi aniqlandi.

MUNOZARA

Mazkur tadqiqot ingliz va o‘zbek tillaridagi logistika terminlarining leksikografik xususiyatlarini qiyosiy tahlil qilishga qaratilgan bo‘lib, olingan natijalar ikki til o‘rtasida terminologik nomuvofiqliklar mavjudligini ko‘rsatdi [Qodirov, A. 2019]. Ayniqsa, ingliz tilida shakllangan logistika terminlarining o‘zbek tiliga tarjimasida semantik torayish, kengayish yoki funksional mos kelmaslik holatlari tez-tez uchrashi aniqlangan.

Munozara jarayonida e’tibor qaratilishi lozim bo‘lgan asosiy masalalardan biri shundaki, ingliz logistika terminlari asosan xalqaro savdo va global yetkazib berish tizimlari asosida shakllangan. O‘zbek tilida esa logistika sohasi nisbatan yangi bo‘lgani sababli ko‘plab terminlar hali to‘liq standartlashmagan. Bu holat ayrim terminlarning bir nechta muqobilda qo‘llanishiga olib keladi, natijada ilmiy va amaliy matnlarda terminologik barqarorlik buziladi.

Shu nuqtai nazardan, tadqiqot natijalari logistika terminologiyasini o‘zbek tilida rivojlantirishda yagona terminologik standart yaratish zarurligini ko‘rsatadi. Terminlarning semantik, funksional va kontekstual jihatdan mosligini ta’minlash ilmiy matnlar sifatini oshirish bilan birga, amaliy logistika jarayonlarida ham tushunmovchiliklarning oldini oladi.

Umuman olganda, munozara qismi tadqiqot natijalarini faqat tasvirlash bilangina cheklanmay, balki ularning amaliy va nazariy ahamiyatini asoslab beradi. Olingan xulosalar kelgusida logistika terminologiyasini yanada chuqurroq o‘rganish va leksikografik manbalarni takomillashtirish uchun mustahkam ilmiy asos bo‘lib xizmat qiladi.

Olingan natijalar logistika terminologiyasining rivojlanish darajasi tilning umumiy terminologik siyosati bilan chambarchas bog‘liq ekanini ko‘rsatadi. Ingliz tilida terminlar standartlashgan, xalqaro normalarga mos va leksikografik jihatdan puxta ishlangan. Har bir termin aniq definitsiya, qo‘llanish sohasi va misollar bilan beriladi[7].

O‘zbek tilida esa logistika terminologiyasi hali shakllanish bosqichida. Terminlarning yagona muqobili mavjud emasligi, sinonimlarning parallel qo‘llanishi *(ta’minot zanjiri / yetkazib berish zanjiri),* lug‘atlarda izohlarning qisqa va umumiy berilishi asosiy muammolar sirasiga kiradi.

Shuningdek, terminlarning normativ lug‘atlarga kiritilishi sust kechmoqda. Bu esa ilmiy va amaliy matnlarda terminologik nomuvofiqlikni keltirib chiqarmoqda. Shu bois, logistika terminlarini tizimli ravishda standartlashtirish va maxsus terminologik lug‘atlar yaratish zarurati yuzaga kelmoqda[8].

Bundan tashqari, ingliz tilidagi qisqartmalar va akronimlarning o‘zbek tilidagi normativ

holati yetarli darajada tartibga solinmagan. *SCM, 3PL, JIT* kabi birliklar amaliy matnlarda faol qo‘llanilayotgan bo‘lsa-da, ularning yagona va barqaror o‘zbekcha muqobillari mavjud emas [Hutchins, J.2005]. Shu bois, logistika sohasiga oid qisqartmalarni qamrab oluvchi maxsus terminologik lug‘at yaratish hamda ularni normativlashtirish muhim ilmiy-amaliy vazifa hisoblanadi.

O‘zbek logistika terminologiyasida bir terminning bir nechta tarjima variantlari parallel qo‘llanilishi ham muhim muammolardan biridir. Bu holat terminologik barqarorlikka salbiy ta’sir ko‘rsatadi va ilmiy hamda amaliy matnlarda tushunmovchiliklarga sabab bo‘lishi mumkin [John Benjamins, 1990]. Shuning uchun, terminlarni standartlashtirish va yagona me’yoriy variantlarni belgilash bo‘yicha maxsus ilmiy-uslubiy tavsiyalar ishlab chiqilishi lozim.

Munozara davomida aniqlangan yana bir muhim jihat — leksikografik manbalarda logistika terminlarining izohlanish darajasi bir xil emasligidir [Rahmatullayev, Sh 2018]. Ingliz tilidagi lug‘atlarda terminlar ko‘pincha keng qamrovli, misollar bilan boyitilgan holda beriladi, o‘zbek tilidagi lug‘atlarda esa qisqa va umumiy izohlar bilan cheklaniladi. Bu holat tarjimonlar va soha mutaxassislari uchun terminni to‘g‘ri qo‘llashda muayyan qiyinchiliklar tug‘diradi.

XULOSA

Mazkur tadqiqot o‘zbek va ingliz tillaridagi logistika terminlarining leksikografik xususiyatlarini qiyosiy tahlil qilish orqali quyidagi xulosalarni chiqarishga imkon berdi:

1.Ingliz logistika terminologiyasi yuqori darajada standartlashgan va leksikografik jihatdan mukammal tizimga ega.

2.O‘zbek logistika terminologiyasi asosan ingliz tilidan o‘zlashgan bo‘lib, moslashuv jarayoni hali yakunlanmagan.

3.Terminlarning semantik aniqligi va lug‘atlardagi qayd etilishi o‘zbek tilida yetarli darajada emas.

4.Maxsus ikki tilli va izohli logistika lug‘atlarini yaratish dolzarb vazifa hisoblanadi.

Shuningdek, tadqiqot natijalari o‘zbek logistika terminologiyasining ingliz tiliga kuchli darajada bog‘liqligini tasdiqladi. Terminlarning fonetik, morfologik va semantik moslashuvi bir xil darajada kechmayotgani, ayrim terminlarning to‘liq tarjima qilinishi, boshqalarining esa transliteratsiya orqali kirib kelishi terminologik variantlilikni yuzaga keltirmoqda. Bu esa ilmiy va amaliy matnlarda terminlardan foydalanishda muayyan noaniqliklarga sabab bo‘lmoqda.

Umuman olganda, mazkur tadqiqot ingliz va o‘zbek logistika terminologiyasini tizimli ravishda o‘rganish, ularni normativlashtirish hamda korpusga asoslangan yondashuvlarni keng qo‘llash zarurligini asoslab berdi. Tadqiqot natijalari logistika terminologiyasini rivojlantirish, tarjima jarayonlarini takomillashtirish va ilmiy-amaliy kommunikatsiyani samaraliroq tashkil etishga xizmat qilishi mumkin.

Ushbu maqola natijalari kelgusida logistika terminologiyasini normallashtirish, leksikografik bazani boyitish va tarjima amaliyotini takomillashtirish uchun ilmiy asos bo‘lib xizmat qiladi.

ADABIYOTLAR

1. Baker, M. (2011). Tarjima tadqiqotlariga kirish. Routledge.
2. Baker, M. (2011). Boshqa so'zlar bilan: Tarjima bo'yicha o'quv qo'llanma. Routledge.
3. Bowker, L., & Pearson, J. (2002). Amaliy terminologiya: Maxsus til bilan ishlash bo'yicha qo'llanma. John Benjamins.
4. Cabré, M. T. (1999). Terminologiya: Nazariya, metodlar va qo'llanmalar. John Benjamins.
5. Christopher, M. (2016). Logistika va ta'minot zanjirini boshqarish. Pearson Education.
6. Crystal, D. (2003). Ingliz tilining Kembrij ensiklopediyasi. Cambridge University Press.
7. Hutchins, J. (2005). Leksikografiya va maxsus tillar. [Nashriyot ko'rsatilmagan].
8. ISO 704. (2017). Terminologiya ishlari: Tamoyillar va metodlar. ISO.
9. Lambert, D. M. (2014). Ta'minot zanjirini boshqarish: Jarayonlar, hamkorlik va samaradorlik. [Florida: Nashriyot ko'rsatilmagan].
10. Newmark, P. (1988). Tarjima qo'llanmasi. Prentice Hall.

11. Oxford University Press. (2020). Logistika va ta'minot zanjiri boshqaruvi lug'ati. Oxford University Press.
12. O'zbek tilining izohli lug'ati. (2020). O'zbekiston Milliy ensiklopediyasi.
13. Qodirov, A. (2019). Iqtisodiy va logistika terminlarining lingvistik tahlili. Universitet nashriyoti.
14. Rahmatullayev, Sh. (2018). O'zbek terminologiyasining nazariy masalalari. Fan.
15. Sager, J. C. (1990). Terminologiyani qayta ishlash bo'yicha amaliy kurs. John Benjamins.
16. Yo'ldoshev, B. (2021). Tarjima va termin muammolari. O'zbekiston.

REFERENCES

1. Baker, M. (2011). Introduction to translation studies. Routledge.
2. Baker, M. (2011). In other words: A coursebook on translation. Routledge.
3. Bowker, L., & Pearson, J. (2002). Working with specialized language: A practical guide to terminology. John Benjamins.
4. Cabré, M. T. (1999). Terminology: Theory, methods and applications. John Benjamins.
5. Christopher, M. (2016). Logistics and supply chain management. Pearson Education.
6. Crystal, D. (2003). The Cambridge encyclopedia of the English language. Cambridge University Press.
7. Hutchins, J. (2005). Lexicography and specialized language. [Publisher not identified].
8. ISO 704. (2017). Terminology work: Principles and methods. ISO.
9. Lambert, D. M. (2014). Supply chain management: Processes, partnerships, performance. [Florida: Publisher not identified].
10. Newmark, P. (1988). A textbook of translation. Prentice Hall.
11. Oxford University Press. (2020). Oxford dictionary of logistics and supply chain management. Oxford University Press.
12. Explanatory dictionary of the Uzbek language. (2020). National Encyclopedia of Uzbekistan.
13. Qodirov, A. (2019). Linguistic analysis of economic and logistics terms. University Press.
14. Rahmatullayev, Sh. (2018). Theoretical issues of Uzbek terminology. Fan.
15. Sager, J. C. (1990). A practical course in terminology processing. John Benjamins.
16. Yo'ldoshev, B. (2021). Translation and terminological problems. Uzbekistan.

MUNDARIJA

TILSHUNOSLIK

Nigina ABDUGANIYEVA. Yapon animesida keygo tizimining ijtimoiy ierarxiyani aks ettirish vositasi sifatidagi xususiyatlari (maktab anime materiallari asosida).....4

Gulnoza DJAPAROVA. Texnologiyani maktabgacha ta'lim ingliz tili o'quv dasturiga integratsiya qilish: o'yin asosidagi ta'limdan raqamli ta'limgacha 12

Shoxista HAMRAQULOVA. Tilshunoslikda emotsional iboralar.....23

Dilafro'z HASANOVA. Ingliz milliy-madaniy birliklarining tarjimasi jarayonida yuzaga keladigan muammolar.....30

Iroda ILXOMOVA. Ingliz tilini xorijiy til sifatida o'qitishda (EFL) o'quv dasturi, syllabus va darsliklarni tahlil qilish 38

Barno KUPALOVA. Sharlotta Brontë va Uiliam Makepeace Thackeray asarlarida ayollar tasvirining qiyosiy tahlili: feministik adabiy nuqtai nazar.....44

Dildora MADIRIMOVA. His-hayajon gaplarning pragmatik xususiyatlari 52

Nigora MAXAMEDOVA. E'lon matnlarida so'zlarning pragmatik xususiyatlari 61

Oygul MAZAMKULOVA. Til nafas olishda: frazeologik birliklar va idiomalarda anthropomorfizm.....68

Ominaxon MURODJONOVA. Sun'iy intellektning ingliz tili testlash jarayoniga ta'siri: O'zbekiston o'qituvchilarining tajribasi 80

Dursanam MUSULMONOVA. Paulo Koelhoning Aleph romanida o'zlikni anglashning tasvirlanishi.....90

Nigina NORKUZIYEVA. Tillararo aloqada ma'no talqini va matnni tushunish vositasi sifatida tarjimada germenevtik yondashuv 99

Zeboxon OCHILOVA. Til va identitet: tarjimalarda milliylikni saqlashning nazariy asoslri ("O'tkan kunlar" romani misolida).....108

Jasmina RAHMONOVA. Ingliz va o'zbek tillarida yaxshilikni ifodalovchi maqollarning semantik motivatsiyasi.....116

Rayxona SHERMATOVA. O'zbek va ingliz media diskursida frazeologizmlarning auditoriyaga ta'sir ko'rsatish mexanizmlari.....122

Shahrizoda TUXTANIYOZOVA. Ingliz tilidagi urban frazeologik birliklarning struktur, semantik va kognitiv xususiyatlari.....131

Shohista XO'JAQULOVA. Logistika terminlarining leksikografik xususiyatlarining qiyosiy tahlili (o'zbek va ingliz tillari miqyosida).....136

СОДЕРЖАНИЕ

ЯЗЫКОЗНАНИЕ

Нигина АБДУГАНИЕВА. Система кэйго в японском аниме как отражение социальной иерархии (на материале школьных аниме) 3

Гулноза ДЖАПАРОВА. Интеграция технологий в программу дошкольного изучения английского языка: от игрового к цифровому обучению 13

Шохиста ХАМРАКУЛОВА. Эмоциональные выражения в лингвистике 24

Дилафруз ХАСАНОВА. Проблемы перевода английских национально-культурных слов 31

Ирода ИЛХОМОВА. Анализ учебного плана, программы и учебников в преподавании английского языка как иностранного (EFL) 37

Барно КУПАЛОВА. Сравнительный анализ женского портрета в произведениях Шарлотты Бронте и Уильяма Мейкписа Теккерея: феминистская литературная перспектива 44

Дилдора МАДИРИМОВА. Прагматические особенности эмотционально-экспрессивных предложений 53

Нигора МАХАМЕДОВА. Прагматические особенности слов используемых в рекламных текстах 62

Ойгуль МАЗАМКУЛОВА. Когда язык дышит: антропоморфизм во фразеологизмах и идиомах 69

Оминахон МУРОДЖОНОВА. Влияние искусственного интеллекта на тестирование английского языка: опыт преподавателей Узбекистана 79

Дурсанам МУСУЛМОНОВА. Представление самопознания в «Алефе» Пауло Коэльо 91

Нигина НОРКУЗИЕВА. Герменевтический подход в переводе как инструмент интерпретации смысла и понимания текста в межъязыковой коммуникации 98

Зебохон ОЧИЛОВА. Язык и идентичность: теоретические основы сохранения национальной самобытности в переводе (на примере романа «Откан Кунлар») 109

Жасмина РАХМОНОВА. Семантическая мотивация пословиц, выражающих доброту, в английском и узбекском языках 117

Шерматова РАЙХОНА. Механизмы прагматического воздействия фразеологических единиц на аудиторию в узбекском и английском медиадискурсе 123

Шахризода ТУХТАНИЯЗОВА. Структурные, семантические и когнитивные свойства городских фразеологических единиц в английском языке 130

Шохиста ХОДЖАКУЛОВА. Сравнительный анализ лексикографических характеристик логистических терминов (на узбекском и английском языках) 137

CONTENTS

LINGUISTICS

Nigina ABDUGANIEVA. The keigo system in japanese anime as a reflection of social hierarchy (based on school anime material).....3

Gulnoza DJAPAROVA. Integrating technology into preschool English curriculum: from play-based to digital learning.....12

Shokhista HAMRAKULOVA. Emotional phrases in linguistics.....23

Dilafruz HASANOVA. Problems in translation english cultural specific words.....30

Iroda ILKHOMOVA. Analysis of syllabus, curriculum, and course books in EFL education.....37

Barno KUPALOVA. A comparative analysis of the portrait of women in the works of Charlotte Brontë and William Makepeace Thackeray: a feminist literary perspective.....45

Dildora MADIRIMOVA. Pragmatic features of emotional-expressive.....52

Nigora MAXAMEDOVA. Pragmatic charasteristics of words used in advertising texts.....61

Oygul MAZAMKULOVA. When language breathes: anthropomorphism in phraseological units and idioms.....68

Ominakhan MURODJONOVA. The impact of artificial intelligence on english language testing: Uzbekistan teachers' experience.....79

Dursanam MUSULMONOVA. The representation of self-discovery in Aleph by Paulo Coelho.....90

Nigina NORKUZIEVA. The hermeneutic approach in translation as a tool for meaning interpretation and text understanding in interlingual communication.....98

Zebokhon OCHILOVA. Language and identity: the theorietical faundation of preserving national identity in translation (a case study of the novel “Otkan kunlar”).....108

Jasmina RAHMONOVA. Semantic motivation of proverbs expressing goodness in English and uzbek.....116

Raykhona SHERMATOVA. Mechanisms of the pragmatic influence of phraseological units on the audience in Uzbek and English media discourse.....122

Shakhrizoda TUKHTANIYOZOVA. Structural, semantic and cognitive properties of urban phraseological units in English.....130

Shohista KHOJAKULOVA. Comparative analysis of lexicographic characteristics of logistics terms (in Uzbek and English).....136